

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของการศึกษา

การสมรสในความหมายอย่างกว้างนั้น หมายถึงการที่ชายและหญิงมาอยู่รวมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายบางประการในทางสังคมและกฎหมายโดยจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ในประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาคริสต์ การสมรสมีความหมายว่าหมายถึงการที่ชายคนหนึ่ง และหญิงคนหนึ่งมาอยู่รวมกันชั่วชีวิตโดยจะไม่เกี่ยวข้องทางชีวภาพกับบุคคลอื่นได้อีก แต่ในประเทศที่ประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม การสมรสมีความหมายเพียงว่า หมายถึงการที่ชายคนหนึ่งและหญิงคนหนึ่งหรือหลายคนมาอยู่รวมกันเป็นครอบครัวเพื่อให้เกิดบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย การสมรสจึงเกี่ยวข้องอย่างแน่นแฟ้น กับขนบธรรมเนียมประเพณีตามธรรมชาติ แห่งท้องถิ่นที่การสมรสนั้นได้กระทำขึ้น นอกจากนี้สาระสำคัญของการสมรสมิได้มีแต่เพียงเฉพาะความยินยอมของชายและหญิงที่มาอยู่กินร่วมกัน พิธีกรรมทางศาสนาหรือ การให้กำเนิดบุตรเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการผูกสัมพันธ์ของชายและหญิง ตามที่กฎหมายและสังคมให้คำรับรอง อันทำให้เกิดสถานะความเป็นสามีภรรยาและบุตร ที่ถือกำเนิดมาจากการนี้ให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ทัศนคติ และกฎหมายได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของคู่สมรสแต่ละฝ่ายไว้เพื่อการนี้ด้วย¹

ตามธรรมเนียม จารีตประเพณีในสังคมมนุษย์โดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจำนวนคู่สมรสนั้น อาจกล่าวได้ว่าตั้งแต่สมัยอดีตกาล จนถึงปัจจุบัน มีแนวความคิดในเรื่องนี้อยู่ 2 แนวความคิด คือ แนวความคิดในการมีคู่สมรสเพียงคนเดียว และแนวความคิดในเรื่องการมีคู่สมรสหลายคน และด้วยสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุด และมีความสำคัญที่สุดสถาบันหนึ่ง ทั้งนี้ การที่คู่สมรสฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำผิดธรรมเนียม จารีตประเพณีอันเกี่ยวกับการสมรส ดังกล่าวข้างต้น เช่น มีชู้ หรือมีคู่สมรสเกินกว่าที่ธรรมเนียม จารีตประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ จะยอมรับได้นั้นย่อมเป็นเหตุที่จะทำให้สถาบันครอบครัวต้องถูกกระทบกระเทือนอย่าง

¹ ประสพสุข บุญเดช, “สมรสสองต้องห้าม,” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 20 ฉบับที่ 4, น.20.

ไม่อาจเลี่ยงได้ ดังนั้นในทุกสังคมย่อมมีมาตรการต่างๆ ในการที่จะรักษาความผาสุกของสถาบันครอบครัวจากปัญหาดังกล่าว ทั้งวิธีการทางสังคม และในทางกฎหมาย โดยมีการบัญญัติเป็นความผิดทางอาญาขึ้น

สำหรับในบางประเทศนั้น ได้กำหนดให้มีความผิดอาญาฐานสมรสซ้อน หรือ bigamy ขึ้น ซึ่งคำว่า bigamy นั้น เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในทางกฎหมายซึ่งหมายถึงการที่มีบุคคลใด ได้กระทำการสมรสเป็นลำดับที่สอง เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้ทำการสมรสตามกฎหมายไปแล้ว ซึ่งในหลายประเทศได้บัญญัติให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอาญา ตัวอย่างเช่น ผู้ชายคนหนึ่งมีภรรยา 3 คน ก็ถือว่าชายคนนั้นกระทำความผิดฐานสมรสซ้อน (bigamy) 2 กระทำ สำหรับการที่กระทำการ “สมรสลำดับที่สอง” หลังจากที่ได้กระทำการสมรสครั้งแรกไปแล้ว เป็นจำนวน 2 ครั้ง (ทั้งนี้ คำว่า bigamy นั้นมีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า polygamy ซึ่งเป็นคำศัพท์ในทางมนุษยวิทยา ซึ่งมีความหมายถึงการมีคู่สมรสหลายคน ซึ่งหมายถึงความรวมทั้งการที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคน (polygyny) และกรณีที่ผู้หญิงมีสามีหลายคน (polyandry) ซึ่งตามประวัติศาสตร์แล้วจะพบได้ทั้ง 2 กรณี แต่กรณีผู้ชายมีภรรยาหลายคนหรือ polygyny จะปรากฏเป็นสามัญมากกว่ากรณีผู้หญิงมีสามีหลายคนหรือ polyandry มาก)²

ประเทศที่ได้บัญญัติความผิดดังกล่าวก็เช่น ประเทศอังกฤษ หรือในหลายมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งองค์ประกอบในการกระทำความผิดของในแต่ละประเทศนั้นจะคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันบ้างในส่วนของข้อยกเว้นบางประการ หรือบทลงโทษตลอดจนอัตราโทษ ทั้งนี้ในหลายประเทศความผิด bigamy ในบางยุคสมัยนั้นอาจมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยความตาย เช่นโดยวิธีแขวนคอ หรือจับถ่วงน้ำให้ตาย

ทั้งนี้การที่ในหลายประเทศได้บัญญัติความผิดอาญาฐานสมรสซ้อนหรือ bigamy ขึ้นมานั้นมีเหตุจากหลายประการ เช่นเหตุอันเนื่องมาจากศีลธรรมอันดีของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่นับถือคริสต์ศาสนาที่มีความเชื่อว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีคู่พระพรที่พระเจ้าได้ทรงเลือกสรรและประทานมาให้ เป็นคู่สมรสของตนแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์จะมีคู่สมรสคือคู่พระพรที่พระเจ้าประทานมาเพียงคนเดียว ฉะนั้นการมีคู่สมรสหลายคนจึงเป็นความผิด นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่เกี่ยวกับการคุ้มครองการสมรสทางทะเบียน ซึ่งเป็น

²“Polygamy.” <<http://www.absoluteastronomy.com/encyclopedia/p/po/polygamy.htm>>.

แบบพิธีของกฎหมายปัจจุบันอยู่เบื้องหลังการกำหนดความผิดอาญาฐาน bigamy ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคารพต่อการสมรสตามแบบพิธี และที่สำคัญคือเหตุผลทางสังคมอันเกี่ยวกับความสงบสุขของสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของทุกสังคม

ด้วยเหตุที่การสมรสซ้อนนั้นเป็นความผิดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้กระทำจึงได้มีความพยายามเลี่ยงไม่ให้ตนต้องรับผิด โดยวิธีอยู่กินฉันสามีภริยากับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่สมรสของตน (หรืออยู่กินฉันสามีภริยากับคู่สมรสของบุคคลอื่น) โดยไม่ทำการสมรสตามกฎหมายของประเทศนั้นๆ ซึ่งในบางประเทศก็ได้มีการขยายความคุ้มครองของการสมรสออกไปให้การกระทำดังกล่าวนั้นเป็นความผิดด้วยเช่นกัน เช่น การกำหนดให้การมีชู้ (Adultery) กับบุคคลซึ่งมีคู่สมรสแล้วเป็นความผิดอาญา ทั้งนี้ แม้จะมีได้มีการสมรสอีกครั้งก็เกิดขึ้นก็ตาม

สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีมาตรการในการคุ้มครองความผาสุกของสถาบันครอบครัวจากความขัดแย้งอันเกิดจากการที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประพฤติตนไปในทางชู้สาวต่อผู้อื่นที่มีใช้คู่สมรสของตน เช่นเดียวกับสังคมประเทศอื่นๆ ทั้งโดยวิถีทางจารีตประเพณี ศีลธรรม ตลอดจนโดยกฎหมายของบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของกฎหมายนั้นได้มีการกำหนดถึงความผิด และการลงโทษผู้ที่ประพฤติตนเป็นชู้กับภริยาของผู้อื่นไว้ในกฎหมายตรา 3 ดวงอยู่หลายมาตรา ทั้งยังมีข้อกำหนดถึงการกระทำอันไม่สมควรอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการประพฤติอันมิควรดังกล่าว แม้ว่าในขณะนั้นชนบทรอบนิยมประเพณีของประเทศไทยยังยอมรับการมีภริยาหลายคน และยังไม่มีแนวความคิดในการลงโทษ หรือกำหนดให้การสมรสซ้อนเป็นความผิดทางอาญาก็ตาม ทั้งนี้ เมื่อประเทศไทย ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธนั้นได้ถือหลักการแบบคู่สมรสคนเดียว (monogamy) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2478 ที่ได้มีการตราประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 เก่าออกใช้บังคับเป็นต้นมา³ โดยยืนยันถึงแนวความคิดในการคุ้มครองสถาบันครอบครัวมิให้ต้องเสื่อมเสียไปด้วยเหตุเกี่ยวกับการชู้สาวอยู่มาก โดยกำหนดให้กรณีที่มีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา หรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ก็ตาม ทั้งยังมีการกำหนดถึงการกระทำที่เกี่ยวกับการห้ามสมรสซ้อนขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ในขณะนั้นที่ไม่มีปรากฏอยู่ในกฎหมายตรา 3 ดวงมาก่อน โดยได้มีการบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพที่ 5 ลักษณะครอบครัว และเมื่อได้มีการตรวจชำระใหม่อีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2519 ก็ยังคงมีบทบัญญัติยืนยันดังเดิม

³ ประสพสุข บุญเดช, อ้างแล้ว เจริญรทที่ 1, น.20.

โดยกำหนดว่าชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้ หากฝ่าฝืนจะมีผลทำให้การสมรสครั้งหลังเป็นโมฆะ (ทั้งนี้ การกำหนดให้ชายและหญิงสามารถมีคู่สมรสได้เพียงคนเดียวนั้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 28 วรรคสอง ที่ได้บัญญัติให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน⁴ ต่างจากเดิมที่อนุญาตให้ชายมีภรรยาได้หลายคน ในขณะที่หญิงมีสามีได้คนเดียว) ซึ่งเมื่อได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวก็มิใช่เป็นการยกเลิกการอนุญาตให้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนตามกฎหมายตราสามดวงลง อันเป็นการปฏิเสธรูปแบบการสมรสแบบผัวเดียวหลายเมียตามสังคมไทย และตามกฎหมายเก่าลงอย่างชัดแจ้งและเป็นการสิ้นเชิง ทั้งสภาพสังคมไทยในปัจจุบันก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นสังคมเกษตรที่ต้องพึ่งพาแรงงานในภาคการเกษตร อันมิใช่ทำให้เกิดค่านิยมในการที่ต้องมีบุตรมาก เปลี่ยนเป็นการอาศัยเครื่องจักรในการเพาะปลูก ซึ่งส่งผลให้แรงงานของมนุษย์มีความจำเป็นลดลง ทำให้ครอบครัวเกษตรไม่จำเป็นต้องมีบุตรหลานมากมายอีกต่อไป ซึ่งเหตุผลทั้งสองประการดังกล่าวนี้ทำให้จารีตประเพณีของประเทศไทยเกี่ยวกับการสมรสนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนกลายเป็นสังคมที่ยอมรับในการมีภรรยาคงเดิม แต่จนถึงปัจจุบันประเทศไทยก็ยังไม่มีการใช้กฎหมายอาญาในการคุ้มครองความมั่นคงของสถาบันครอบครัวโดยบัญญัติให้การสมรสซ้อน (bigamy) หรือการมีชู้ (adultery) เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาเหมือนดังกฎหมายในต่างประเทศ

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะยังไม่มีการกำหนดให้การกระทำอันขัดต่อแนวความคิดเกี่ยวกับการมีคู่สมรสคนเดียว เช่นการสมรสซ้อน (bigamy) และการกระทำอื่นใดที่จะทำให้สถาบันครอบครัวต้องเสื่อมลงโดยเหตุที่เกี่ยวกับการชู้สาว เช่นการมีชู้ (adultery) เป็นความผิดอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว และยังคงมีผู้ชายบางส่วนในสังคมที่ยังนิยมการมีภรรยาหลายคน ทั้งโดยความยินยอมของหญิง และโดยการหลอกลวงว่ายังไม่ได้แต่งงานเพื่อให้จดทะเบียนสมรสซ้อนด้วย ทั้งที่ชายผู้นั้นได้จดทะเบียนสมรสกับบุคคลอีกคนหนึ่งไปก่อนแล้ว ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น เช่น ต่อตัวภรรยาคนแรก, ตัวภรรยาคนที่สองที่จดทะเบียนสมรสซ้อน รวมทั้งเป็นการกระทบต่อความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย และที่สำคัญที่สุดคือกระทบต่อความผาสุกในสถาบันครอบครัว

⁴ชาติชาย อัครวิบูลย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว, (กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), น.17.

ซึ่งการสมรสซ้อน ตลอดจนการอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรสมักเป็นเหตุให้เกิดการก่ออาชญากรรมภายในครอบครัวโดยมีเหตุจากความหึงหวง ทำให้ครอบครัวแตกแยก อันจะส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม และพฤติกรรมดังกล่าวนั้นก็ถือเป็นค่านิยมหรือประเพณีปฏิบัติที่ถูกต้องในสายตาของสังคมไทยอีกต่อไป ทั้งนี้ ปรากฏตามรายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากการให้บริการของศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี ในรอบปี 2548 พบว่าปัญหาสามีมีหญิงอื่นนั้นเป็นปัญหาครอบครัวที่มีผู้มาขอรับการปรึกษามากที่สุด ประกอบกับการรวบรวมรายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ ได้แก่ 'ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด และกรุงเทพธุรกิจ' ในปี พ.ศ. 2548 พบว่าสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในบางกรณีนั้นเกิดจากการที่สามีมีภริยาหรือผู้หญิงอื่นมาติดพันมากกว่าหนึ่งคน จนภริยาไม่สามารถทนได้ และย้ายกลับไปอยู่กับญาติ ซึ่งเมื่อสามีตามไปขอคืนดีแต่ภริยาไม่ยินยอมสามีก็จะฆ่าภริยา ญาติของภริยา และฆ่าตัวตายตาม⁵ และถึงแม้ว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันก็ยังมิบทลงโทษที่สามารถปรับใช้สำหรับกรณีการอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรสดังกล่าวได้อยู่บ้าง กล่าวโดยเฉพาะก็คือ ในกรณีที่มีการสมรสซ้อน แต่บทลงโทษดังกล่าวนั้นก็มิใช่บทบัญญัติซึ่งมุ่งคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงผาสูกของสถาบันครอบครัวโดยตรง

และถึงแม้ว่าจะมีบทลงโทษที่พอจะปรับใช้สำหรับผู้ที่กระทำการอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรสได้อยู่บ้างดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นก็ตาม แต่บทลงโทษดังกล่าวก็ไม่ครอบคลุมในทุกการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหา ทั้งยังมีผู้กระทำการอันถือได้ว่าเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวอยู่ และการกระทำดังกล่าวก็นั้นบางทีก็ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางครอบครัวของผู้กระทำนั้นแตกร้าง หรืออาจเกิดอาชญากรรมรุนแรงจากความหึงหวงขึ้น จึงเป็นที่น่าศึกษาว่าสังคมไทยในปัจจุบันนี้มีทัศนคติอย่างไรต่อการกระทำดังกล่าว และหากสังคมไทยไม่สามารถยอมรับการกระทำดังกล่าวได้แล้ว มาตรการในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวนี้ยังมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ ซึ่งก็เป็นการสมควรที่จะทำการศึกษาถึงกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งกระทบต่อความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงของสถาบันครอบครัว โดยจะศึกษาเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรส ซึ่งอาจรวมถึงการกระทำความผิดฐานสมรสซ้อน (bigamy) ฐานมีคู่สมรสมากกว่า

⁵มูลนิธิเพื่อนหญิง, "รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากการให้บริการของศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี ในรอบปี 2548". (อัคราณา)

หนึ่งคน (polygamy) ฐานมีชู้ (adultery) และอาจรวมถึงฐานผิดประเวณี (fornication) ซึ่งถูกบัญญัติไว้เป็นความผิดอาญาในต่างประเทศบางประเทศว่ามีลักษณะและความเป็นมาอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาประกอบกับกฎหมายไทยที่มีอยู่ว่าควรจะปรับใช้อย่างไร หรือมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงความหมายของการสมรสซ้อนการมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคน การมีชู้ และการผิดประเวณี
2. เพื่อทราบถึงแนวความคิดและที่มาในการบัญญัติความผิดฐานสมรสซ้อนการมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคน การมีชู้ และการผิดประเวณีตามกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อทราบถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการสมรสซ้อนการมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคน การมีชู้ และการผิดประเวณี ของต่างประเทศ
4. เพื่อทราบถึงบทบัญญัติทางแพ่งและทางอาญาที่สามารถใช้บังคับถึงกรณีเกี่ยวกับการอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรสในประเทศไทย
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ควรนำมาใช้สำหรับประเทศไทยในอนาคต

3. สมมติฐานการศึกษา

จากการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงผาสุกของสถาบันครอบครัว โดยบทบัญญัติของกฎหมายอาญานั้นพบว่า ในปัจจุบันยังไม่มียกเว้นการผิดตามกฎหมายอาญามาตราใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงผาสุกของสถาบันครอบครัวแต่อย่างใด ทั้งที่ค่านิยมการมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคนนั้นไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยในปัจจุบันอีกต่อไป

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมีสมมติฐานเบื้องต้นว่า มาตราทางกฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นไม่มีความเพียงพอสำหรับการคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงผาสุกของสถาบันครอบครัว และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษา

เพื่อนำเสนอบทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากกว่าการ
วิธีการคุ้มครองโดยการปรับใช้เพียงบทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4. ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาถึงกฎหมายทางอาญาของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ
การกระทำเชิงชั่วขณะที่ผู้นั้นมีคู่สมรสอยู่แล้ว โดยศึกษาเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการอยู่กิน
ฉันสามีภริยากับผู้อื่นขณะมีคู่สมรส ซึ่งรวมถึงการสมรสซ้อน การมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคน การมีผู้
และการผิดประเวณี โดยศึกษาถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายทางอาญา และมาตรการลงโทษ
สำหรับผู้กระทำความผิด จากแนวคิด หลักกฎหมาย และมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแนวความคิดและการบัญญัติ
กำหนดความผิดฐานสมรสซ้อน การมีคู่สมรสมากกว่าหนึ่งคน การมีผู้ และการกระทำผิดประเวณี
ดังกล่าวไว้เป็นเวลานาน และได้บัญญัติกำหนดความผิดเอาไว้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านของ
ผู้กระทำผิด ลักษณะการกระทำ และอัตราโทษ

5. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาโดยการวิจัยเอกสาร จากตำรากฎหมาย
บทความในวารสาร แนวคำพิพากษาของศาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนบทความ
ในเอกสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมารวบรวมและวิเคราะห์ให้เป็นระบบ เพื่อทำการศึกษา
หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คาดว่าจะสามารถสรุปข้อความรู้เกี่ยวกับแนวความคิดและเหตุผล
อันเป็นที่มาแห่งการใช้กฎหมายอาญาในการคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย
 ตลอดจนโครงสร้างของบทบัญญัติความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ของประเทศ
 อังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีการคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรส
 ตามกฎหมาย โดยการบัญญัติเป็นกฎหมายอาญา และนำความรู้ดังกล่าวมาเป็นหลักในการศึกษา

วิเคราะห์เพื่อนำเสนอโครงสร้างองค์ประกอบความผิดทางอาญาที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นมาตรการ
ในการคุ้มครองความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรสตามกฎหมาย ตลอดจนความมั่นคงผาสุกของสถาบัน
ครอบครัวของประเทศไทยในอนาคต

